

"...

Dâvanın Gerekçesi :

14/11/1966 gününde Anayasa Mahkemesine verilmiş bulunan 4/11/1966 günlü dâva dilekçesinin dâvanın konusu bölümünde iptali istenen hükmün, Anayasa'nın başlangıç kısmının ikinci fıkrasının sözüne ve ruhuna aykırı olduğu ileri sürüldükten sonra dâvanın gerekçesi bölümünde özet olarak :

"780 sayılı Kanunun 5. maddesinin ilk fıkrasında zikredilen affın Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilmiş kimseler için, (Bir genel, af), niteliğinde vazedilmiş bulunduğu, genel affın, suçluluğun ve suçluluğun bütün neticelerinin tam olarak kaldırılması demek olduğu ve genel af teriminin "hafızalardan sümek" anlamını taşıyan Yunanca bir kelimenin karşılığı olarak kullanıldığı, buna karşılık özel affın suçluluğu kaldırmadığı ve hafızalardan silmediği, sadece cezayı ve mahkûmiyetin kanunî neticelerini kısmen ortadan kaldırdığı Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilmiş kimseler hakkında 780 sayılı Kanundan önce çıkarılmış olan af kanunlarının hepsinin özel af niteliğini taşıdığı özellikle Türk Ceza Kanununun "Memnu hakların iadesi" yoluna başvurularak suçluluğun neticelerini ortadan kaldırmanın mümkün olduğu ve bunun için suçlunun mahkeme huzurunda nedametini tescil ettirmesi gerektiği Anayasa'mıza göre Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilmiş kişiler hakkında sadece özel af kanunları çıkarılabileceği ve memnu hakların iadesi hükümlerinin uygulanabileceği ve fakat genel af çıkarılamıyacağı, bu sebeple Anayasa'nın 156 ncı maddesi ile Anayasa metninden sayılan Ve temel ilkeler olduğu Anayasa'nın ikinci maddesinde açıklanan başlangıç kısmının ikinci fıkrası ile geçici 4. maddesinin 27 Mayıs devrinin hukukî amacını tescil etmiş bulunduğu ve bunlar karşısında bahse konu genel affın çıkarılmasına cevaz bulunmadığının kolayca anlaşıldığı, Anayasa'mızın 68. maddesi ile, diğer bazı suçlularla Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilen kimselerin cezaları affedilmiş olsalar dahi, yasama organı üyesi olmaktan mahrum kalacakları saptanmış ve bu maddenin sevk sebeplerinden birinin de Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilmiş kimselerin, yüksek devlet makamlarında yer alamamaları olduğu, bunun nedeninin Anayasa ve hukuk düzenimizin temel meşruluk ilkesinin korunmasından ibaret bulunduğu ve aynı sebeplerle Anayasa'nın 95. maddesinin ikinci fıkrası delaletiyle Cumhurbaşkanının, 102. maddesinin ikinci fıkrası delaletiyle Başbakanın, 105. maddesinin son fıkrası delaletiyle Bakanların da 68. maddedeki mahkûmiyetlerin bulunmaması koşuluna bağlanmış oldukları, böylece kanun yapma görevinden yasaklanan Yasada hükümlülerinin, kanunları yürütme görevinden de yoksun bırakıldıkları dâva konusu hükmün Yüksek Adalet Divanınca mahkûm edilen kimselere, hâkim, yargıtay, ve Danıştay gibi Yüksek Mahkeme hâkimi olmalarına imkân verdiği ve böylece yapılmasına yürütülmesine katılamıyacakları kanunları, kazaî sahada uygulama ve yorumlama görevlerini ve ayrıca bu kişilere Anayasa Mahkemesi Üyeliğine seçilerek yapılmasına katılamayacakları kanunların iptaline karar verme yetkisini de tanıdığı ve Anayasa'mızın 56. ve 57 nci maddeleri ile 19 uncu maddesinin son fıkrasına dayanılarak çıkarılan 13 Temmuz 1965 tarihli ve 648 sayılı Siyasî Partiler Kanununun 6. ve 8 inci maddeleri, Anayasa'nın 68. maddesine atıfta bulunmak suretiyle sözü geçen kişilerin siyasi parti kurucusu ve üyesi olamamalarını emrettiği halde dâva konusu hükmü göre bu kişilerin Cumhuriyet Başsavcısı, parti yasaklamaları inceleme kurulu üyesi ve Anayasa Mahkemesi üyesi sıfatıyla siyasi partilerin kapatılmasına ilişkin yasalar ortamında alınacak kararlara katılma yetkisine sahip olacakları, şehir ve kasabalarda mahalle muhtar ve ihtiyar heyetleri teşkiline dair kanunun 8 inci maddesini değiştiren 8 Temmuz 1963 tarih ve 287 sayılı Kanun Köy Kanununun 25. maddesini değiştiren 18 Temmuz 1963 tarihli ve 286 sayılı Kanun, Belediye Kanununun 24. maddesini değiştiren 19 Temmuz 1963 tarihli ve 307 sayılı kanunla

Esas No:1966/27
Karar No:1968/8

idareî Umumiyei Vilâyat Kanununun 105. maddesini değiştiren 19 Temmuz 1963 tarihli ve 306 sayılı kanun, Anayasa'mızın 68. maddesinde yer alan hükmün benzerini getirdikleri bilindiği halde iptal konusu hüküm sayesinde bu kişiler köy muhtarı bile olamazlarken vali, kaymakam, Yargıtay, Danıştay, Yüksek Hâkimler Kumlu üyesi, elçi, müsteşar ve Anayasa Mahkemesi üyesi olabilecekleri ve bunun 27 Mayıs 1960 Devriminin meşruluğuna dayanan bu günkü Anayasa ve hukuk düzenimizin ruhuna aykırı olduğu ve bu düzeni temelinden inkâr anlamını taşıdığı" belirtilmiş ve bu nedenlerle dâva konusu hükmün iptali istenmiştir."